

SZÉKELY HIRLAP

POLITIKAI S VEGETARTALMU KÖZLÖNY.

KIADÓ-HIVATAL:

Az év. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS

NAGY-KÖZ ELEJE.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.

Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz., és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Wollzeile 9-dik sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton, reggel, NAGY FÉLÉVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt 30 kr. Félévre 2 „ 50 „

Nincs mit vesztenünk?

(*) Rakovecz — Rákóczy János-sal, Pestmegye „aranytollu“ főnotáriusával történt, hogy egy szép reggel, midőn valamely ékes és mennydörgős-ménykös protestatiót kell vala a „jogtipró“ kormány ellen fogalmaznia: a villamos frázisok nem jönnek vala elég számban gondolatának szűk korlátok közé szorított birodalmába. A füzfa poeták ilyes megszorult állapotjukban pennájuk szárát rágicsálják s attól várnak egy-egy mentő gondolatot. Janó urnak azonban más a természete; ő a penna-rágás helyett a penna-faragással vél segíthetni magán. Addig addig farigcsálta tehát pennáját, míg egy olyan kis sip vált belőle, milyenné az iskolás gyerekek szokták pennájukat át-idomitani. E liba-tollból készült sip lőn Janó ur mentő geniussa. A capitoliumot a libák mentették meg hajdan, miért ne menthette volna meg egy liba-toll az ő caputjának jó hírnevét is? És így is lőn. Fújdogálta tehát szívének nagy elbusulásában sipocskáját és az hangot adott, — se hang lassankint eszavakká vált: nincs mit veszteni!!!!

Hála néked liba-toll, mely e hatalmas mondatot teremted: nincs mit veszteni!!!!

Janó ur e perc óta nagy emberré lőn.

A tollu-szár sip hangja végig füttyölt az országon s a balok nagyja és kicsinye, Tiszája és Nemetje, mind csak azt hangoztatta a hazafiui bánat molliján, avagy a honhaza-legényi kétségbeesés átkozódó durján: „Nincs mit veszteni!“ és „Nincs mit veszteni!!“

Rakovecz — Rakoczy uré volt a dicőség, hogy a balogok sulyszavát (schlagwort) fölfedezé.

Midőn az országgyűlés s a megyék viszonyainak kérdése fölmerült: már akkor nem volt mit vesztenünk. Azonban csodák csodája! mégis csak kellett, hogy legyen mit vesztenünk, mert Pestmegye törvénytelen eljárásakor, a követválasztásnál; aztán a bírósági szervezet tárgyalásakor; aztán a királyi biztosok kérdésének felmerültek; aztán még isten tudja hányszor: mindig és ismételve meg-sippant a hang: Nics mit vesztenünk!

A első alkalommal elvesztettünk min-

dent s mégis maradt még veszteni valónk.

S ti kételkedtek a bibliai özvegyaszszony olajos korsójának valóságában? Pedig ime, Pestmegye főnotáriusának is van olajos toll-szára!

— Midőn miniszterelnökünk kibocsátá ajkán amaz igaz ígéket, hogy mindent megnyerünk, a mit még reménleni is alig merénk! — az ellenzék gunyolódva fordult a miniszteriumhoz, s ha egy levél elveszett a postán, ha egy távirat elkésett, ha egy hid elromlott, ha egy hadnagyocska összeszidott egy önkénytest, s ezer ilyesmiért azt tette felelőssé s átkozta a kiegyezkedést, mely romba döntötte hazánkat, alkotmányunkat, szabadságunkat.

Oh ti kicsinykedők! kik megbotlottok a hangyabolyban s nem látjátok a hegyeket!

Midőn a kiegyezés megteremtette a miniszteriumot s ez az ország elbitorolt ügyeit magyar kezekbe tette le; midőn a sajtószabadság leoldá a szellemről a rája vert lánczokat; midőn a szabad lég és mozgás a kereskedelmi és iparvállalatoknak soha nem álmodott lendületet adott; midőn az eláztatott horvát testvérek ellenségéből barátta váltak; midőn a testvértől elszakított testvér: Erdély megint keblére borulhatott Magyarországnak; midőn az urbériségnek egyes maradványai megint megsemmisítettek; midőn a czimkérés úgy oldatott meg, a hogy azt még soha nem birtuk; midőn — de minek soroljam elő a kicsiny magv ujjabb és ujjabb hajtásait? midőn mondom rövid pár év alatt ennyit nyertünk vissza s kimondhatjuk: ennyit nyertünk meg: nem észleltétek-e ti rövidlátók, hogy a mustármag hogyan erősödik, hogyan terebélyesedik??!

Nem látjátok mindinkább beteljesülve a miniszterelnök jós ígét, melyek szerint reményünk felettietek nyertünk meg?

És most ismét.

Majd nem háromszáz éve, hogy a határ-örvidékek keletkeztek; a mint a történetek haladtak: mid jobban jobban hatalmába kerítette ez intézményt ama setét szörny, melyet az osztrák katonai hatalomnak neveztek egykor. A magyar föld előbb idegenné, majd ellenséggé tétetett

az anyaországra nézve s jajjal és könyekkel nézünk a legközelebbi multra vissza, midőn Archimedesi pontul épen e hely választott a magyar birodalom romba döntésére! Mikor mertük reményleni, hogy e föld megint a miénk lesz? És ime a koronás király megtartja esküjét s egy tollvonással elveszi a bitorolt birtokot a soldatescától és visszaadja az alkotmányos hatalomnak.

Kimondatott az elv a határörvidék polgári hatóság alá helyezéséről — mert a kivitel immár csak időkérdése — s részben vagy egyszerre történjék az: a dolgon nem változtat; nagy reformok soha sem egyetlen varázsütésre történnek, ha erőszakos rázkodástól őrizkedni akarunk s pedig akarnunk kell, ha élni akarunk...

Az elv kimondatott — s nincs mit vesztenünk?? Vajon, ha már épen nagyot akarunk mondani: nem inkább kérdehetnők, ha van-e még nyerni valónk? mint Sándor azon buslakodott, hogy neki nem marad foglalni való. De nem szeretünk nagyokat mondani. Igen is: van még mit nyerjünk, s az út, melyen idáig jutottunk a biztos, a kimaradhatlan nyereség útja.

De ha van mit nyernünk s épen azért eszélyesen és nem hanyatt-homlok kell tovább hatolnunk a megkezdett irányban: van és ugyancsak van mit vesztenünk — s jaj a kincessóvárnak, ki minden vagyonát egyetlen kártyalapra teszi föl, melyen bár mindent nyerhet, de épen úgy mindent is veszíthet. Mi nem kockáztathatjuk atyai örökünket s inkább csöndes, de biztos vállalatokba fektetjük tőkéinket, mert nekünk: van mit vesztenünk!!

Falusi beszélgetések.

Csik-Szentivány, aug. vége.

Adjon Isten jó napot, tiszteletes uram! Isten hozta, kurátor uram! üljön le s mondjon valami jó hirt nekem.

Épen azért jöttem, hogy a tiszt. uramtól halljak valami jót az országgyűlés munkálkodása felől, mert mióta a t. követ urak haza jöttek, a sok baj miatt még nem volt időm t. uramtól kérdezősködni. Csináltak sok jó törvényt? hoztak sok jó végzést? Mert így, a hogy most vagyunk, ugyancsak rozsul vagyunk! Nincs most semminek rendje és törvénye. Mintha nem is törvény alatt élünk: az erőszak és fortély mindenütt fejülkerekednek. — Lássá, édes tiszt.

uram! már az ekleziában sem lehet semmi rendet tartani. Csak az engedelmeskedik, a ki akar; tartozását is csak az teljesíti, a ki akarja. — senkit rászorítani nincs hatalmunkban. Az eklezia földjeit a taxát két-három évről — per után sem tudjuk felvenni, s a miatt ezintermünk és parochiális épületeink romlásnak indultak, templomunk — tornyunk meszeletlen, — még az adót sem tudjuk fizetni. Az eklezia buzája szinte a lábán rothadt, a sok gyalogszeres mellett pénzes aratókkal kellett az utólját levágnom. Hiába vetttem ki az embereket, — a ki becsületos volt kiállott, de a fortélyosok nem is ügyelték. Ha büntetéssel fenyegettem, még lekácsagtak, azt mondván, hogy a dulló őket tavaly sem büntette meg. Így történt, hogy az eklezia 80 kalangya buzája 80 gyalogszeres mellett — másfél hétig mind aratódott. — Ezt csinálta nekünk a n. j. t. dulló urunk aval, hogy a tavalyi büntetést nem hajtotta fel. — Tavaly is — mint t. uram jól tudja — épen így vesztöttünk az aratással. Csak az állott ki, a ki akart, s a végén is pénzzel kellett az ott maradt részt learattatni. A presbiterium akkor a makacsodókat egy-egy forint birságra büntette volt; de mivel — egyházi felsőbb rendelet értelmében — mi nem exequálhatunk: a presbiterium itéletét felterjesztettük a n. t. esperes urhoz, a n. t. esperes ur átirta ns Marosszék t. tisztségéhez, a t. tisztség leirt a t. dullóbiztos urnak, hogy a falusbíróval amaz itéletet hajtassa végre. A t. dulló ur megrendelte ugyan a falusbírónak; de rendelet csak papirosan maradt, s minden sürgetéseink és újabb meg újabb jelentéseink daczára is, még mind e mai napig sincs végrehajtva. Épen így vagyunk egyebekkel is. A tisz. uramék sok keperestántiája még mind künn van, még pedig több évekről. Hiába keresték meg a t. dulló urat a hátrálékosok névsorával, — hiába sürgették többbizben a restantia felhajtását: nem lett annak semmi eredménye. Pedig bizony, a legközelebbi három évben Isten elég bőv terméssel áldott meg, — a legszegényebb is megadhatta volna, s rá szorítással meg is adta volna — tartozását. — Vajjon a t. dullóbiztos ur szeretné-e, ha fizetését oly rendetlenül és hiányosan kapná?

Ez mind igaz, édes kurátor uram! s még több is. Hanem már szusszanjon egyet, míg felelek panaszos kérdéseire. — A mi a sok jó törvényhozást illeti: sokat nem hoztak ugyan, mert ott — miként máskor elbeszéltem — mielőtt a törvényt megalkotnák, jól meghányak — vetnek mindent, s csak azután lesz valami törvényne,

— a mellett meg aztán akad rendesen olyan akadékoskodó féle ember is, ki a tárgyhoz nem tartozó felszólalásaival csak zavart csinál s késlelteti a tanácskozást; de a mit törvényne emeltek, az igen jó — nem is lehet annyi derék embertől rosztat várni, — és mikor amaz új törvény életbe lép, akkor minden máskint fog menni, s mindenféle perek gyorsabban és részrehajlatlanabb, igazsággal fognak elintéztetni.

Oh bár adná Isten hamar! mert ugyan csak rég várjuk már. Tiszt. uram mindig oly szépen biztat minket, — de hátha mindcsak a biztatással maradunk. Az országgyűlés többsége — a mint az újságból olvastuk — eléggé akarná a jót, de — mint tiszt. uram is mondá — némely balemberék örökké csak ákációzuskodnak; mint nálunk M. J., hogy akár megye — akár falu gyűlése legyen, mondjon akárki akármilyen jót és igazat, ha csak előre lekenyerezve vagy is inkább lepálkázva nincs, ő ellene mond, és félremagyarázásával s oda nem tartozó haszontalanságok felhordásával csak lármát, zavart és késedelmet csinál. Pedig bizony meggondolhatnák azon balurak, hogy az ő ákációzuskodásuk nagyon sok pénzbe kerül a földnépnek, és a mellett mind tovább, tovább tart bennünket az eddigi roszt törvények kintzása alatt.

Hagyja el, kurátor uram! minden rosztban van rendesen valami jó is. Aztán meg nem is tart ez mind így. Sok derékember van ott, — találunk azok majd útát, módot az eféle akadályok elhárítására és a jó törvények gyorsabb alkotására. — Hanem most már hallja csak tovább feleletemet előbbi panaszaira.

A mi a megye dolgára kiállni vonakodókat, — kepehátrálékosokat — és a t. dulló-biztos ur késedelmes eljárását illeti: nem tartozik az országgyűlés teendői közé.

Az egyház — mint önkormányzati joggal bíró testület — executivo potestással, végrehajtó hatalommal is bír, melyet 1848 előtt folyvást gyakorolt is. S hogy a jogunkat most nem érvényesítjük, hanem idegen hatóság segítségéhez folyamodunk, az a mi hibánk. 1849 előtt a kurátor nem ment senkihez, hogy a presbiterium itéleteit végrehajtsa hanem — ha szükség volt — megindult presbiterieivel és rögtön exequált. E jog, az 1849. vágén bekövetkezett átkos emlékü rémuralom által — a rabigába hajtott nemzet minden törvényes jogaival együtt, felfüggesztetett volt; de ő felsége a király, 1862-ben július hó 15-én kelt s 2584 udvari szám alatt kiadott kegyelmes királyi rendeletében, ismét visszaadta, — még pedig oly hozzáadással, hogy:

gadjá, hogy közvetlen ő, vagy közvetve más által tétetett volna, — továbbá

ezen igazításra még megjegyzem, mikép Grünberg Náthánnak 1867 január 28-án a börtönből Miálovics Viktor urhoz irt és a börtönmester által elfogott leveléből, mely a t. törvényszék előtt felolvastott, a tünik ki, hogy ezen igazításról tud, — s az 1867 novem. 18-án fölvetett jegyzőkönyvben a 38-ik iven a 49-ik kérdésre tett feleletében ezen igazítást egyenesen a törvényszéki elnöknek tulajdonítja, mikor arról is vall, hogy Déesen a Bánffy fogadóban az ellenféllel Grünberg Náthán ügyvéd Pataki József előtt a jelenleg szobanforgó váltón levő 2000 frt számban való igazításról is tanácskozott, mit Pataki József isten nevében való kéressel kért meg nem tenni, — ekkor tétetett ezen igazítás az említett 1-es számban? azt bizonyosan meghatározni nem lehet, annyi igaz, hogy ez alkalommal néhai ügyvéd Pataki József végkép kimaradt ezen ügyből, noha még ezután is élt.

Ezen jegyzőkönyv felolvasását a t. államügyész ur ezen végtárgyaláson ellenezte azon okból, mert ezen jegyzőkönyvből semmi terhelőt sem kívánt volna vonni vádlott ellen, s szerencsés volt meg is nyerni azt, hogy az érdekelt jegyzőkönyv ezen végtárgyaláson fel nem olvastott, hanem scártha tétetett azon okból is, hogy ezen jegyzőkönyv ezen ügyből kivétellett, s a Grünberg Náthán elleni büntető ügybe tétetett át. Szépen kérem tehát az államügyész urat, vegye vissza ezen gyanuokat, és ne méltóztasson vádlottat oly gyanuokkal terhelni, melynek mentő oka azon jegyzőkönyvben van, melyet felolvasni ezen végtárgyaláson ellenezett, s vegye vissza azon gyanusítását, hogy az érdekelt okmányon levő évszámban az 1-es számban történt vakarást vádlottnak tulajdonítja, mert ezen

„ha az egyházi előjáróság közvetlen fellépésének sikere nem lenne: az illető községi előjárók, felszólítás következtében, haladék nélkül, egész erélyvel szükséges segédkezést nyújtani, s azok fogantatását legrovidebb uton — szoros felelősség terhe alatt — eszközölni kötelesek.“ — E kegyelmes királyi rendelet a flsgs kir. főkegyelmszéknek 1862-ben aug. 14-én tartott üléséből 17806. szám alatt meg is küldetett a marosszéki tkts tisztségeknek s bizonyára az illető többi tisztségeknek is köröztetés — és megtartatása végett. Mi egyházi uton kaptuk a a n. t. esperes ur 718—1862. szám tisztelet körlevele mellett, a körlevél ezen utolsó tételével illusztrálva: „Ezen rendelettel tehát visszagyunk téve e tekintetben oda, hol voltunk 1848. előtt.“

(Folytatása köv.)

Szinház.

(M. P.) Sept. 1-jén Bánk bán. a szomorujáték.

Öszntén megvallva, nem a legnagyobb reményekkel foglaltuk el ezuttal helyünket. Az ily nagyszabású tragédiák nem csak a főszereplők részéről igénylik a kiváló alakítási erőt, hanem a mellékszereplőktől is megvárunk legalább annyit, hogy, ha nem javitnak, legalább ne is rontsanak. A tétel első felére nézve kellemes meglepetésben, a másodikra pedig aggodalmunk igazolásában részesülünk.

Erdélyi Bánk bánja egész, gondolkodás által kikerített, alak volt, — esakhogy nem azon becsületes jó ember alakja, ki a gázságot sokáig türi, sőt még menti is és csak a végleteken hagyja magát vére által elragadtatni: hanem azon heves, mindenre fölfortyanó férfit láttuk benne, ki a pillanatok befolyása alatt áll. Ezért igen erélyes és nem eléggé eszélyes, — pedig Bánk épen az által válik tragikái alakká, hogy nem folyton, hanem csak egyszer vakul meg szenvedélye által. Ez általános fölfogási hibát leszámítva azonban sok szép jelenete volt s különösen magánbeszédei és ismét Melindával való külön jelenete kiválóleg sikerültek; a végjelenet kevésbé: Bánk könyezhet, jajonghat, de nem siránkozhatik.

Kassayné (Melinda) reményünkön felyül meglepett bennünket. Szerepköre nyomán Gertrudis kell vala, hogy legyen — és ime a sokkal szelidebb, sőt finonabb vonásokkal rajzolt

Grünberg Náthán egyenesen a törvényszéki elnöknek tulajdonítja, tehát ezzel vádlottat terhelni nem lehet.

Negyedik gyanuoknak a vétetik az államügyész ur által, mintha vádlott — tanuk Hersch Dup és Liebeman Ilka Grünberg Náthánné, ugy Jungel Nissel Leib és Nissel Gevurtz előtt elesmerte volna, mikép vádlott töltötte volna ki a jelenleg szobanforgó váltót számmal 21,000 frtra, betüvel pedig 120.000-re, — mire nézve megjegyzem, mikép ezen tanu vallomások azon időből valók, midőn Grünberg Náthán azon családi gondolat érvényre emelésére keresett tanukat, hogy vallják azt, mikép néhai Bardocz Elek egy 2000 frtos váltó-blanketát adott volna át vádlottnak, hogy azzal Schultzer Jánostól 2000 frtot vegyen fel kölcsön, de vádlott ezen összeget saját váltójára vette fel, s az átadott elfogadott váltó blanquette hamisította volna meg, de ezen számítás a Schultzer János vallomásán megtört, és meghiusult, mert Schultzer János azt vallja, hogy vádlott tőle egyszerre soha 2000 frtot fel nem vett, hanem igen 3 részletben 2000 forintot három váltó mellett, melyek közül az 1-ső 1000 frtról pengőpénzben, a más kettő pedig 5—500 frtról ausztr. értékben szól, s így minden idevonatkozó tanu vallomások megszüntek, — tehát az ilyen vallomások gyanuok gyanánt sem vétethetnek fel, világosságra jött, hogy az ily tanu vallomások Grünberg Náthán gyártmányai, melyek ma vádlott ellen érvénynyel nem birnak, — itt megjegyzem, hogy tanu Hersch Dup saját vallomása szerint hamis esküért el volt ítélve, tehát nem kellett volna megeskettetni, sem Máramarosból a végtárgyalásra az államkincstár — a nem remélt esetre pedig vádlott kölcségére ideidézni.

(Folytatjuk.)

TÁRCZA.

Neumann Izrael váltóhamisítás bűnyében ügyvéd Kozma Endre által mondott védbeszéd.

Tisztelt törvényszék!

(Folytatás)

Második gyanuoknak a vétetik fel, az államügyész ur által, hogy a kérdéselt váltó és zálogokmány vádlott kezén voltak mindaddig, míg az érdekelt váltó vádlott által nejére forgatványoztatott, — mire nézve megjegyzem, mikép igaz, hogy az érdekelt váltó és zálogokmány vádlott kezén voltak mindaddig, míg az érdekelt váltót nejére forgatványozta, de tagadja vádlott, hogy ezen okmányok hamisítványok lennének, s ezek birtoklása gyanuokat képezne, mert ezen okmányok az 1866-ban november 12-én kelt 3 szakértők véleményében valódiaknak nyilváníttattak, s ezek valótalansága a pesti két szakértők véleménye által meg nem mutattathatik.

Harmadik gyanuoknak a vétetik fel az államügyész által, hogy vádlott 1861-ben ápril 11-én kelt zálogokmányon az év számban a 3-os számot kivakarta, és a helyébe 1-es számot irt volna, mire nézve megjegyzem, mikép ezen okmány a törvényszéknek való átadás előtt besztércei ügyvéd Weis Jánosnál volt, vádlott fogsága alatt békéretvén, néhai Weis János besztércei ügyvéd és kikérdezett tanu ezen okmányt akkor, mikor tőle békéretett, s kezéből kiadta, hivatalos másolatba vétette, a hivatalos másolatra hivatalosan bizonyítottatott, hogy az eredeti minden vakarástól és igazítástól ment, — ezt vallja Weis János is. — Az igaz, hogy azon igazítás meg van az érdekelt okmányon, de vádlott ta-

Melinda is annyira sikerült neki, mint amaz sikerült volna. A megsértett büszke nő és a megtört annyát és hitvest teljes műveléssel szemlélhetők benne, s így nem sajnáltuk a királynőt Fehérvárinétől, ki azt értelmesen adá.

Prielle Petur bántja a keserű humort jól tűnté vissza; legnagyobb hibája Priellnek a túlságos habarás, mely sokszor érthetlenné teszi beszédét — míg Lenkei (Biberach) csak azon egy oldalról érdemel miltánylatot, hogy nyugodtan, kiszámított hidegséggel volt gazember; a nyugodtság azonban még nem gazság, s így neki sok kell még; míg intrikussá válhatik. De talán válhatik.

Törököt (Tiborc) még előbb kell vala emlitenünk, mert a nyomor megtört felkiáltójelét jól személyesíté.

Ürményi (Miklál) test és hanghordozatában sajátos módorosság van, mely legjobb igyekezetét is megrontja s természetességéből kivetkőzteti.

A többi szereplő nem érdemel szót. Szept. 2-án Hunyadi László, Erkel szép dalműve. Tömött ház, — előadók és a közönség meg lehettek egymással elégedve. Gerecsné sok méltó tapsot kapott. Körözi Berta (Erzsébet) nem volt hangjánál s e nagyobb drámai erő igénylő szerep nem is neki való.

Szept. 3-án ismét Ubrik Borbála.

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. Mult számunkban említettük volt, Napoleon császár egészségi állapotának jobbra fordultát. Azóta a párisi börtén vészir járta át: hogy a császár veszélyesen beteg. E hír csakhamar befutotta a többi tőzsdéket is, s lett kapkodás, töprengés, értékpapírok leesése, furcsa kombinációk, stb. Utóbb aztán kiderült, hogy e hír egy gonosz complot útján terjesztetett el, s teljesen alaptalan. Az egész meséből az a tanúság: hogy Európa felvilágosultságát még is sajátos módon jellemzi, azon izgalom, melybe egy ember betegségének híre az egészet ejti.

E betegségi hírrel egyszerre jelenti egy londoni távsürgöny, hogy a császár a lefegyverkezési kérdést komolyan akarja. A császár — nevezett sürgöny szerint oda nyilatkozott volna hogy a fokozatos lefegyverzés gondolatát elfogadja, ha többi nagyhatalmak is követik példáját. Meg van győződve, hogy a fegyveres zajnak ell kell nemulni Európában. A belügyre nézve azt mondja: „népemmel akarok békében élni.” Hanem most beteg állapotában, békélne így — feltéve, hogy mondotta a fentebbieket — nagyon kész hívókra találna bennünk; mert szeretjük hinni, mit ohajtunk: így azonban felfüggesztjük örvendezésünket, nem lehetetlen ugyanis, hogy a békés hangulat csak mulékony gyengeség, mely egyéb betegségével együtt, nyom nélkül eltűnik. Nem lehetetlen, hogy ő is úgy tesz, mint egy cseh diák ösmerősünk, ki ha vidor egészségnek örvendett, csak hogy bőrből ki nem bujt; merész tervek dagaszták keblét; készült barbár népek közé, hol küzdelem közt acélozhatja erejét; mivelletlen vidékekre, melyeket édennek varázsoljon lankadni nem hitt kitartása; ha azonban betegség látogatja meg, oda lettek rózsás reményei, s bánatnak készült.

SPANYOLORSZÁG. A spanyol forradalom rövid időn megünnepli évnapját, még is, végtelen bel- és külbonyodalommal kell küzdeni. Pénzügye rosz lábon; rejtett, s nyílt belháború; gyarmatok elszakadni törekvése; testvérállammal való egyenetlenkedés; meghasonlás a kormány keblében. Ilyen az állapot melynek sulya alatt liheg Spanyolország. Pedig alkotmánya van. Igaz az itt is, mint mindenütt; hogy alkotmányt írni nagyon rövid idő alatt lehet, de meggyökereztetni tudatlan nép között, hosszú évtizednek nehéz munkája.

OLASZORSZÁG. Hire járt, hogy a kormány, két egyházi személyt s egy senatort küldött Rómába, egyházi ügyben. Most ezen hirt egyik felhivatalos lap megczáfolja, úgy nyilatkozván: hogy a kormány, a zsinatban, csupán az egyház főméltóságainak gyűlését látja, melyből nem csak a világi elem, hanem az alsóbb papság is ki van zárva. Ennél fogva a kormány nem küld követeket oda, minthogy úgy is ezáltal lenne.

VEGYES.

* **A marosi egyház-kerület** e hó 6-án tartja újszervezetű képviselőtársaságának második ülését. E gyűlés tárgyai lesznek, többek közt, két jegyző és a derék-szék-bírák választása.

* **Színészeink szekere rudja** kifelé áll; a jövő héten, mint halljuk, immár bucsut vesznek tőlünk; sok szerencsét kívánunk e jól szervezett társulatnak, mely mindent összevéve, sok élvezetet szerzett közönségünknek, s melynek hiát mindaddig érezni fogjuk, míg a jövő nyári idény megint visszahozza körünkre. Arról is van szó, hogy a társulat egyrésze a télre megint meglátogat. Ohajtjuk.

A maros-vásárhelyi takarékpénztár

1869 aug. havi üzletforgalma:

Bevétel:

Pénztármaradvány jul. végével	6951 ft 47 kr.
5%-os betétek 41 féltől	11529 „ 66 „
Visszafizetett váltók	7900 „ — „
„előlegek ért. papírokra	1035 „ — „
„zálogkölsönök	1579 „ — „
Kamatjövedelem	419 „ 24 „
Különféle illetékek	288 „ 24 „
Könyvecskék s nyomtatványok díja	8 „ 87 „
Részvénykiállítás díjak	61 „ — „
Részvény befizetés utáni késedelmi kamalak	„ 71 „
Kölsönök utáni befizetett késedelmi kamatok	„ 32 „
Angol-magyar banktól	2350 „ 65 „
Összesen	32124 „ 16 „

Kiadás:

Betét visszafizetés 17 félnek	2154 ft 69 kr.
Kifizetett betéti kamatok	11 „ 83 „
Kiadott köles. váltókra	23810 „ — „
„értékpapírokra	870 „ — „
„zálogokra	2149 „ — „
Értékpapírokra kamat megtérítés	1 „ 7 „
Kezelési költségek s tisztí fizetések	122 „ 19 „
Pénztármaradvány aug. 31-én	3068 „ 38 „
Összesen	32124 „ 16 „

Z. Knöpfler V.,

igazgató.

Rápoly K.,

könyvvézető.

* **A magyar királyné** sajátkezűleg himzi a honvéd disz-zászló nemzeti színű szalagját, magasztosan diszessé emelve azt. A zászlót magát előkelő hölgyek készítik fehér selyemből, s felszentelése után, az előbbi, nemrég felszentelt lobogó csak rendes zászlóul fog használatni a honvéd hadseregben.

* **Királyi biztos, gr. Péchy Manó** ö nméltósága, szeptember 17-én érkezik vissza Kolozsvárra.

A városi tanács következő sorok közlésére kért föl:

A tekintes nemes tanácsnak,

Maros-Vásárhelyt.

Az előpataki fürdő igazgatóság többnek közbejöttével, felejtethetetlen nagyérdemű hadvezérünk Bem József Maros-Vásárhelyt, felállítandó emlékszóbor költségei gyarapítására, táncvigalmat rendezvén, mely az idő mostohasága miatt nem tartathatván meg: egyes lelkes vendégek adakozásából jött be, ily renddel:

1-ör Szabó Vazul Felső-Fehér megye érdemes főorvosa adott	2 frt o. é.
2-ör Binder Károly nyugalmazott pénzügyőri titkár N.-Szebenből	1 frt.
3-ör Suszter József pénzügyőri tanácsos Nagy-Szeben	1 frt.
4-er Fabriczius Frigyes brassai kereskedő	1 frt.
5-ör Miller Gyula fürdői gyógyszerész	1 frt.
6-ör Psziki de Téhán brailai gabona-kereskedő	1 frt.
7-er. A táncvigalmi költség fedezésére adott még három egyén három forintot, de alól-irt igazgató ezen önkényes adakozást is idezárja, maga hordozván a 8 forint 65 kr-ra menő költ-	

ségi összeget, azon szível kéréssel küldi e fenn-irt 10 irva tíz o. ér. forintot, hogy maga igazolása végett közhirrre tétessék.

A nemes tanács előjáróságának.

Előpatak, 1869. augusztus 14-én.

hivatalos tisztelőjük

Gidófalvi Lajos s. k.

fürdőbiztos.

* **Egyik pesti lap** nyomára jött, hogy „Ubryk Borbála”, melyet Benkő Kálmán uram jó pénzért, mint saját művét, árulgat: Mártonfi németből fordított „Sirhölgy” című szomorujátékból van eltulajdonítva. Szép g'schoft!

(m. p.) **Nagy-Enyeden** aug. 24-én tartott meg Alsó-Fehérmegye iskolatanácsának első alakuló gyűlése tanfelügyelő és kir. tanácsos Gáspár János ur elnöklete alatt. A megható szép elnöki megnyitó beszédét az iskolatanács részéről meleg szavakkal fogadta n.-enyedi ref. pap és isk. tanácsos Incze János. Mire az elnök ur által szükségesnek nyilvánított két jegyző Slafkovics Jakab, megyei főjegyző és Mihály Károly személyükben egyhangulag megválasztván, a tanácskozás kezdetét vette és folyt a legszebb renddel és férfias higgadtsággal. Az előszabott esküt minden zavaró vita, minden észrevétel nélkül letette mindenik. Az iskolai tanács kiegészítésül az iskolai állapotokról való tanácskozásokra meghívandó „bizalmi férfiak”, ul megválasztattak: Muntean György balázsfalvi, Kópi István m.-ujvári, Gergely Mór n.-enyedi és Deremas Miklós csákfalvi néptanítók. Mihály Károly jegyzővé választott tag a jegyzőségről körülményei miatt lemondván, második jegyzőnek választott Elekes György.

* **A „M Polgár”** közelebbi számában olvastuk: „Figyelmeztetjük olvasóinkat lapunk mai számában a határvillongásra vonatkozó okmányokra. Ez okmányok teljes hitelességük.” Ugy látszik azok az urak nem hiteles okmányokat is szoktak közölni, s most — kivételesen — hitelest közölvén: magok is jónak látjuk megjegyezni, hogy: de már ez aztán bizony isten igaz ám!

A m.-vásárhelyi m. kir. ítélő táblán

1869. év szeptember 9-ik és következő napjain nyilvános ülésben következő ügyek fognak előadatni:

Az I-ső és II-ik polgári osztályban.

Előadó k. t. bíró Mőga Demeter által.

Szabó Sándornak Deák Anna ellen, fekvők iránt A Bokor János árva málma haszonbérbe adása i. Tvacsia Mania nyegrea Moysa Gavrilla e. 26 frt i. Werberger Berta Szabó Sándor hagyatéka e. 1267 frt 43 kr i. A Balog János hagyatéka ügyében. Csont Berta és Domokos Bíró Lukács e. birtokh. ü. Ambrus Gergely hagyatéka ügyében. Tamás András Albert Bertalan e. birtokh. ü. A Kocsis Mihály a Ferenczné (?) hagyatéka ügyében. A Sztán Niku hagyatéka ügyében.

Előadó k. t. bíró Dőzsa Dániel által.

Jepure Krisztn Brár Tódor e. visszahelyezés i. ü. Károly Ferencznek Schuller György e. sommás visszahelyezés. Szoboszlai György Hadnagy Zsigmond e. birtokh. i. Demeter Jánosnak Szakács István e. birtokh. ü. Szentés Antalnének Dakó Elek e. gyámságtól elmozdítás i. ü. Kovács Jánosnének Bartók Antal e. birtokh. ügye. Lendvai Károlynak Marosán József e. kártérítés i. ügye. Derebán Tyim és táasa Botos Petra e. kártérítés i. ü. Kibéd községének Simonfi András és táasa e. birtokh. ü. Nagy Ferencznek Nagy Gábor és részese e. birtokh. i. ü. Gavre Károlynak Bartha József e. házber tartozás i. ü. Magyesz Ilisziának Magyesz Tódor e. birtokh. i. ü.

Előadó k. t. bíró Binder Mihály által.

Conrad Károlynak Dey Károly e. munkaátadás i. ü. Rechner Dánielnek Beszterce város e. 2197 frt 48 kr és 337 frt i. ü. Schotcht Sárának Geham Sára e. földvisszaadás i. ü. Brusch Sárának Seckes János e. életmeztetés i. ü. Maur Paraszkiának Stefan Nicolai e. atyaság elismerés i. Roth Katalinnak Schwarz Henrik és társa e. lefoglalt ingóságok iránti igénypere. Czikka Istvánnak Hersch Áron alperes e. 750 frt 5 kr i. ügye. Zukas Jánosnak Dupner György P. e. 504 frt ügye.

Előadó k. t. bíró Pipos Péter által.

Melankovics Anna és társa Melankovics Dénes és társa e. kiszakításos ü. Csizsár pállak Kispál Ferencz e. adósságos ü. Roman Györgynek Hegedüs Sámuel e. bétletfelmondásos ü. Csizsár Mózesnek Szócs Ilona e. végrehajtás megszüntetése i. ü. Csiki János és társának Palki István e. birtokh. ü. Dragomir Lásosnak Berkovics Geb. e. 50 frt i. ügye.

Előadó k. t. bíró Ferencz Károly által.

Cs-sz-királyi kath. egyház Kovács Mihályné e. 111 ft 8 kr i. ü. Fábian Eleknek Miklós Ferencz és érdektársai e. pere, 236 ft 25 kr szolgálati díj és 150 ft kárterítés i. Bartók Elek s Felszegi Jánosnének Kádár Mihályné e. 20 ft i. perék. Szilágyi Máriának Rad Constantin e. 65 ft ü. Merl Ferencznek Fridl Mihály e. 105 ft i. ü. Hunyadi Jánosnak Tódor Miklós e. 15 ft házberhár. i. Schuster Jánosnak Galambfalvi György e. 58 ft s járuléka i. Mikó Izránnak Bodó Mózes e. birtokh. ü. Madaradianu Gergelynek dr. Ratin János e. 80 ft i. Czöbel János és Agnesnek Merel Károly e. 40 ft iránt Az erd. helv. egyházaak Mohai János e. 200 ft ü. Paladie Sztánkanak Sztánk József e. birtokh. i. Lázár Jánosnak Nagy Samuel e. 1050 ft s járuléka i. váltópere. Muresan Györgynek Rác György e. 50 ft váltópere. Boga Pálnak Rosenfeld Rebeka e. 57 ft 50 kr i. ügye. Dr. Kain Adolf, mint Lukais E. forgatmányosának Lnkais Antal e. 126 ft váltópere. Német Vilmosnak Simándi Gergely e. bérlemény fentartása i. Józás (Gligornak Józás Petru e. birtokh. ü. Jakab Sándornak Mendel Fleischer e. pere 129 ft 72 1/4 kr i. Kocsis Józsefnek Vitéz János e. pere visszahelyezés iránt

Előadó k. t. bíró Lészai Lajos által.

Opreán Máriának Opreán Szamaila e. ü. König Györgynek Stancin Sztróca e. 100 ft i. ü. Albisi Karolának Bursó Tódor e. 100 ft i. ü. Vlad Tódornak Moldován Vaszilia e. 121 ft 17 kr ü. Alacim Szávétának

Hersch Goldstein e. 8 ft i. ü. Tótt Ferencz Moldován Kosztán e. ü.

Előadó k. t. bíró Popovics Szerván által.

Vulkan Éva és táriának Csóra Móisze e. egy kaszáló visszabocsátása iránt. Filipoin Denike e. birtokh. ü. Muntean Lajosnak Vilt Petruoz e. kárterítés i. Hersch Józsefnek Varga István e. kárterítés iránt.

III. A bűnügyi osztályban

Előadó k. t. bíró Schneider József által.

Liess Kata becsület sértés. Mirecz Arsenie sulyos testi sértés. Nicolaus György becsület sértés. Páku Juon és társa lopás. Frak Maria becsület sértési bűnyge.

Előadó k. t. bíró Cservedi János által.

Józsif Tódor sulyos testi sértés. Nagy József és társa lopás. Sibisian Ilie sulyos testi sértés. Bunde Stáv sulyos testi sértés. Fülöp Klára Kiss Jánosné lopás. Otsinch Juon lopás bűnygyében.

Eldadó k. t. bíró Mágay Ferencz által.

Zikeli János sulyos testi sértés bűnygye. Berekméri György és társai becsület bizt. elleni kihágás. Moga Bontea örgyilkossági kísérlet büntene Olinka Juon tolvajság bünténye.

IV. Az úrbéri osztályban.

Előadó k. t. pótbiro Grúz István által.

Deczu Jóssefnek Borza Szirb Petra a két majorság telek visszabocsátásaert. Gróf Betklen Ferenczének Tymorán Jakab e. majorsági fekvőségek visszabocsátása iránt. Balog Józsefnek Szerecsán Gligor e. egy belső telek visszabocsátása iránti pere. Miksa Eleknek Dán Tódor e. két majorsági fekvő visszaadása iránti pere. Elnök ur távollétében alelnök: Ládai.

Bécsi börzei árkelet.

(1869. sept. 3-án.)

5% metalliques	59.90
5% nemzeti kölcsön	68.50
1860 államkölcsön	91.4
Bankrészvény	714.4
Hitelrészvény	267.50
London	121.50
Ezüst	110.50
Arany	5.81
Erd. földt. ment. kötvény	77.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

SZÁSZ BÉLA.

HIRDETMEÉNYEK.

(80)

4-5

Szőlös gazdákat érdeklő.

A marosvásárhelyi ev. ref. fótanoda nyomdájában egy, a Jankó Vincze ur gépgyárában Kolozsvártt készült, igen kemény szerkezetű szorító fasajtó, férfi kar vastagságu vasesavarral és más kemény vasrészekkel ellátva, eladóvá tétetik.

Ezen szorító sajtót könnyen átalakithatni

Borsajtóvá,

melynek szorító ereje **600 mázsára terjed.**

A sajtót megtekinthetni a fótanoda nyomdájában, a hol aziránt alólirttal értekezni lehet.

Maros-Vásárhelytt, 1869. aug. 4-én

Imreh Sándor

fótanodai nyomdász.

(79)

6-*

„VICTORIA“ biztosító-társaság

Kolozsvártt.

Biztosítéki alap:

Forgalom:

Alaptőke	1.500,000 ft. — kr.
Tartaléktőke	25,449 „ 80 „
Dijtartalék	520,748 „ 24 „
Összesen	2.046,198 „ 04 „

Biztosított érték	1868-ban 109.190,408 ft. — kr.
Bevétel 1868-ban	1.041,596 „ 87 „
Összes kárfizetés	468,139 „ — „

Biztosításokat fogad el, legkedvezőbb feltételek mellett, tűzkárok ellen, (a villámcsapás által okozott tűzkárt, ugy a kihuzczolkodás és oltás körüli rombolás által szenvedett kárt szintén beleértve), lak-, gazdasági- és gyári épületek, malmak, butorok, gyári felszerelések és gépek; kereskedelmi árucikkék és rak-tárak, nyers és munkában levő termékek, mindennemű marhák, (benn égés ellen) széna, egyéb takarmány és szalmás-gabonákra nézve, ugy szabadban, mint fedél alatt.

Ez utóbbinál a biztosítás érvénye elcséplés után a magra is kiterjesztetik, ha a lerakodás helye iránt előre jelentés tétetik.

Alólirt vezérügynökség tisztelettel hívja fel a t. közönséget, minden biztosításaikkal a „Victoriához“ fordulni, mint a mely a pontos kárfizetésekért nem csak évi bevételeivel, de tetemes biztosítéki alapjával is jót áll; mint erdélyi társaság, a t. erdélyi közönséget különös előnyökben részesíti, a kárait köz-tudomásulag azonnal és igazságosan fizeti.

A birodalom legjobb nevű társaságaival viszont biztosítási összekötteté-seinél fogva, a „Victoria“ bármely magas értéket biztosítás alá elfogad.

Közelebbi felvilágosításokkal, nyomtatványokkal, stb. minden fontosabb ponton felállított ügynökségek, készséggel szolgálnak, ugyszintén központon a

„Victoria“ biztosító-társaság vezérügynöksége Kolozsvártt.

(Nagypiacz, b. Kemény J.-féle háznál.)

(85)

4-8

Pénzt!!!

Váltók, utalványok, kihuzott sors-jegyek és kereskedelmi kötvények meg-vásárlását,

Részvényekre, raklevelekre, ipar-vállalatok kötokmányaira, valamint jel-zálogilag biztosított vagy bizonyos ha-táridőben lejárandó követelésekre,

Földtehermentesítési kötvények, részvények, magánkötvények és más ér-tékpapírok vásárlását,

Váltók, évi járulékok, kamatok, osztalékok, szelvények behajtását és el-szerzésit,

Kereskedelmi, ipar s más köz-gazdasági vállalatok életbelépetését és azokban való részvevőt:

Eszközöli az engedményezett
Ügyvivőség és Eszközleési iroda
Maros-Vásárhelytt.

(86)

2-3

 Bőőben (Marosszék) egy 20 holdas belső és külső (szántó, kaszáló) birtok szabad kézből eladó; értekezhetni Maros-Vásárhelytt ügyvéd tek. Kozma Endre urral; Kolozsvártt Nyárádi Ist-vánnal, a tulajdonossal, (báro Kemény Ferencz ő excia udvarában.)

(75)

8-10

Kiadó vendéglő.

M.-Vásárhelytt a Lénárt Károly mindeddig jó hirben álló **vendég-lője**, egy nagyobbszerű üzletet foly-tatni ohajtó vendéglősnek, a jövő **Szt-Mihály** naptól kezdőleg a legkedve-zőbb feltételek alatt kiadó. Áll ezen vendéglő egy nagy **bálteremből**, mely-ben jelenleg a kolozsvári nemzeti szin-társulat tartja előadásait; mellék **ebédlő** és **vacsoráló szobákkal** és **nyári mulató-kerttel**. Értekezhetni szóval vagy levél utján

M.-Vásárhelytt, vendéglő tulajdonos
Lénárt Károlylyal.